

INTERPELLATION TILL STATSRÅD

Från Riksdagsförvaltningen
2016-12-06
Besvaras senast
2016-12-20

Till statsrådet Ibrahim Baylan (S)

2016/17:179 Samhällsekonomi i utbyggnaden av stamnät

Ett modernt samhälle med hög tillgänglighet när det gäller elström, datatrafik, vägar och järnvägar kräver en modern och väl utbyggd transportinfrastruktur. Ett modernt samhälle och dess invånare med krav på ny infrastruktur med hög tillgänglighet gör också att få ifrågasätter nybyggd transportinfrastruktur, men man ställer krav på delaktighet vid planeringsprocessen inför byggande, att hänsyn tas och att modern och marksnål teknik nyttjas då infrastrukturen anläggs.

Just nu pågår i delar av Småland och Blekinge ett stort markägarsamråd med anledning av projektering för en ny kraftledning på 400 kilovolt från Ekhyddan i Oskarshamn via Nybro till Hemsjö i Blekinge. Det handlar om ett markintrång på cirka åtta kvadratkilometer.

Exploateringen drivs av det statliga affärsverket Svenska kraftnät. Självklart finns det en förväntan på att en statlig exploatör ska beskriva och arbeta med moderna och resurseffektiva lösningar som också innebär ett minimum av intrång i skog och mark liksom så liten påverkan som möjligt för den enskilda människan. För berörda framstår därför en nedgrävning av den ovan angivna kraftledningen, med ett jämförelsevis mindre markintrång, som det enda rimliga alternativet. Den part i dialogen som återkommande hävdar att det är omöjligt att ens i delar av dragningen nyttja annan teknologi än den traditionella med lufthängd växelströmsledning är Svenska kraftnät.

I dialogen med allmänheten hänvisar Svenska kraftnäts ledning till att man bygger ledningar och gör intrång på folks marker och livsmiljöer på uppdrag av riksdag och regering. Och så är det ju; det är ytterst riksdag och regering som har ansvaret för det statligt ägda affärsverket Svenska kraftnäts verksamhet. Det som förvånar många av dem som följer och som engagerat sig i frågan är den brist på lyhördhet som visas i dialogen mellan berörda och Svenska kraftnät. Senast och helt nyligen uttryckt i att den snart avgående generaldirektören i möte med markägarorganisationer och kommuner gav sken av beredvillighet att gå dessa till mötes med användande av nedgrävd kabel i delar av förläggningen för att på så vis skona bebyggelser etcetera. Förvåningen och upprördheten blev självklart stor när Svenska kraftnät i debattartiklar via sin pressavdelning samma dag avfärdade alla sådana öppningar. Förvåningen växte ytterligare då gd:n dessutom påföljande dag bekräftade sin pressavdelnings uppfattning. En diametralt motsatt uppfattning redovisas alltså under loppet av 24 timmar.

Beteendet är knappast ägnat att bygga upp ett förtroendefullt samspel mellan berörda parter. Ska det vara möjligt att bygga ny samhällsviktig infrastruktur är det viktigt att vara både lyhörd och ordhållig i kontakten med de människor som berörs.

Riksrevisionen har nu i rapport RiR 2016:28 lämnat en rad kritiska synpunkter på hur riksdag/regering samspelar med och styr Svenska kraftnät. Bland annat pekas på en konsekvent avsaknad av samhällsekonomiska analyser av de investeringsbeslut Svenska kraftnät genomför. Rimligen uppstår nu ett läge där i första hand Ibrahim Baylan som ansvarigt statsråd förväntas öka sin aktivitet och närvaro genom tydligare regleringsbrev och en mer insatt och aktiv styrelse i Svenska kraftnät. Som ägare till Svenska kraftnät, och med stöd i den rapport Riksrevisionen just lämnat, bör statsrådet ge instruktioner om att välja en teknik som innebär minsta möjliga markintrång vid byggande av ny elkraftsöverföring i det svenska stamnätet.

Med anledning av härav vill jag fråga statsrådet Baylan:

1. Är statsrådet beredd att genom instruktioner i regleringsbrev eller genom andra åtgärder verka för att Svenska kraftnät väljer en teknik som innebär minsta möjliga markintrång vid byggande av ny elkraftsöverföring i det svenska stamnätet?
2. Är statsrådet beredd att med stöd i Riksrevisionens rapport öka sin delaktighet i hur Svenska kraftnät utför sitt samhällsviktiga uppdrag?
3. Är det statsrådets ställningstagande att markåtgång och människors livsmiljö ska vara en del av den samhällsekonomiska lönsamhetsbedömningen vid byggande av stamnät för elkraft?

.....
Anders Åkesson (C)

Överlämnas enligt uppdrag

Lisa Gunnfors